

magma

PAMFLETT 1/2015

Kenneth Myntti

**FINLANDSSVENSK
DRIVKRAFT**

Finlandssvensk drivkraft

Utgivare: Tankesmedjan Magma
www.magma.fi

Magma-pamflett 1 • 2015

Tryck: Whyprint

Form och layout: Magnus Lindström

Omslagsbild: Helena Slater

ISBN: 978-952-5864-55-7 (print)

ISBN: 978-952-5864-56-4 (online)

Magma-pamflett:

ISSN : 2342-7876 (print)

ISSN : 2342-7884 (online)

Innehållet fritt tillgängligt med vissa förbehåll:

Magma önskar få största möjliga spridning av de publikationer som ges ut. Därför kan våra rapporter fritt laddas ner via *www.magma.fi*. Det är tillåtet att kopiera, citera och återge avsnitt ur denna publikation förutsatt att källan anges samt att innehållet inte förändras eller förvrängs.

Kenneth Myntti

FINLANDSSVENSK DRIVKRAFT

De svenskspråkiga finländarna har haft ett ekonomiskt och socialt välstånd som en följd av att invånarna i svenskdominerade kommuner har haft makt över sina egna, samhälleliga grundfunktioner.

Men hur ser det ut i framtiden? Risk finns för att aktuella strukturreformer bidrar till att mer perifera områden i vårt land marginaliseras i den urbanpolitiska centrifugen.

Med andra ord behöver vi någon form av motkraft. Vi behöver en samlande, bred och mobiliserande drivkraft som motvikt till rikspolitiska centraliseringsaktiviteter.

Fallet Slovakien

Vid tiden för millennieskiftet fick Slovakien en regionförvaltningsreform som delade upp landet i åtta olika regioner.

För den oinvidige såg det ut att vara en ren rutinåtgärd. Men den som beaktar att Slovakiens ungerska minoritet är bosatt i territoriellt enhetliga områden längs den södra gränsen inser att det handlade om maktpolitik.

Det som tidigare var ett område med ett stort inslag av ungerska splittrades nu i fyra olika regioner. Enligt företrädare för det ungerska koalitionspartiet drogs regiongränserna i ett medvetet syfte att splittra den ungerska befolkningen och för att eliminera förvaltningsenheter med ungersk befolkningsmajoritet.

De flesta tjänstemän på den regionala nivån är i dag slovakier. Några år efter att förvaltningsreformen hade genomförts stod det klart att de ungerska byarna inte hade tillnärmelsevis samma chans till EU-medel som slovakiska byar.

Till exempel har forskarna vid ungerska minoritetsforskningsinstitutet data på att ungerska byar har sidsteppats vid utdelningen av EU-medel för skolutveckling.

24 av totalt 40 byar, alla med slovakisk majoritet, fick under ett budgetår hela kakan. Alla de ungerskdominerade byarna som blev utan EU-bidrag hör till de allra fattigaste i hela landet.

Året var 2001, fenomenet kan kallas etnisk mobbning. Den här typen av åtgärder hör till den politiska vardagen i Centraleuropa, i synnerhet i postkommunistiska länder.

Strukture reformer även hos oss

Är vi i Finland så mycket bättre?

Det beror på. Försöken att strypa den finlandssvenska minoritetens rättigheter är inte lika öppet provocativa i Finland, men att de förekommer råder det ingen tvekan om.

Till exempel var Mari Kiviniemis Centerledda regerings försök att i en statlig regionförvaltningsreform avskilja Karlebyregionen från övriga Svenskfinland en politisk handling som var kallsinnigt ignorant gentemot den finlandssvenska befolkningen.

I och med Jyrki Katainens Samlingspartileda regering fick vi en kommunreform och en social- och hälsovårdsreform. Båda reformerna utgör tydliga hot mot svenskdominerade kommuner, beslutsmakten i Svenskfinland och följaktligen också de berörda invånarnas tillgång till samhällsservice.

Det verkar alltså förekomma någon form av centraliseringstendens oberoende vilka partier som sitter i regeringen. En politisk centralisering som i princip är en konsekvens av att folk väljer att flytta från glesbygden in till storstäderna.

Men med facit på hand vet vi att den samhälleliga urbaniseringen inte går hand i hand med den politiska urbaniseringen. Det att alla partier anser sig vara tvungna att i huvudsak jaga urbana medel-

klassväljare öppnar upp för en helt ny politisk nisch i glesbygden.

Att Sannfinländarna och Sverigedemokraterna har haft flyt i de senaste valen i Finland och Sverige beror ju inte på att en hel del väljare plötsligt har blivit rasister. Det beror delvis på att Sannfinländarna och Sverigedemokraterna har lyckats rida på det missnöje som finns i glesbygden och som har uppstått i kölvattnet av centraliseringstendenser och strukturomvandling.

Dessutom har dessa båda protestpartier också fått luft under vingarna som en följd av att de etablerade partierna har misslyckats med den ekonomiska politiken. Klyftorna ökar inte bara mellan landsbygd och stad, de ökar också mellan olika samhällsklasser. Samhället segregeras.

För att vi ska lyckas styra upp utvecklingen bör vi klargöra för oss själva varför samhällsutvecklingen har gått i den här riktningen. Vi finlandssvenskar är inte på något sätt fria från skuld.

SFP bidrar till centraliseringen

Svenska folkpartiet har suttit med i alla finländska regeringar under de senaste årtiondena. Partiet har därför blivit en del av den nationella maktapparaten som centraliserar samhällsfunktionerna och som på samma gång fördjupar klyftorna.

Det kan få konsekvenser för SFP som har en stor del av sina väljare i glesbygden. Det är inte lätt för SFP-ledningen att tillfredsställa två diametralt olika intressen.

Debatten om den finlands-svenska lärarutbildningen är ett klassiskt exempel på denna motsättning mellan Österbotten och huvudstadsmetropolen. SFP-ledningen försöker balansera mellan Österbottens rätt till en egen lärarutbildning och huvudstadens tillgång till kompetenta lärare, utan att riktigt kunna tillfredsställa någon av parterna.

Samtidigt har det blivit allt svårare för partiet att i regeringen vinna gehör för infrastruktursats-

ningar i glesbygden och för att små regionsjukhus ska få behålla förlossningsvården. Landsvägar i periferin förfaller i brist på underhåll medan infarterna till metropolerna byggs ut i en aldrig tidigare skådad omfattning.

Helsingfors-Vanda flygterminal är en ständig byggarbetsplats medan kommunerna utanför ringväg tre är hänvisade till sin egen uppfinningsrikesdom i den mån vill hålla kvar flygtrafik på perifera fält. Statsmakten hittar ständigt på nya produktivitetmätare med vars hjälp den försöker eliminera den lilla spillra av service som finns kvar utanför de tätbefolkade regionerna.

Statsmakten förstärker också sitt grepp på annat sätt. Invånarna i glesbygden och speciellt längs kusten blir mer och mer frustrerade över att det statliga förmyndandet verkar tillta inom miljöförvaltningen.

Under hösten 2014 började statsmakten förbereda en omfattande fredning och tvångsinlösnings av nya naturskyddsområden. Det

här kunde staten göra i och med att miljöministeriet i statsbudgeten för år 2015 fick igenom ett anslag om närmare 50 miljoner euro.

I november visade det sig att Molpe i svenska Österbotten var ett av de områden som miljöministeriet sköt in sig på. Här skulle nu plötsligt stora områden som redan ingår i Natura 2000-programet endera lösas in eller tvångsfredas.

Eftersom vi lever i valtider passade många riksdagskandidater på att i insändarspalter fördöma det de uppfattar som ett statligt förmynderi. Samtidigt är lokalbefolkningen väl medveten om att dessa kandidater företräder de politiska partier som genom sin regeringsmedverkan har möjliggjort fredningen.

SFP, SDP, Samlingspartiet och Kristdemokraterna har alla ingått i den regering som har manglat fram statsbudgeten och som därmed har öppnat upp för den massiva tvångsfredning som framför allt drabbar den finlandssvenska kustbygden.

Kandidaterna har i insändare

låtitt förstå att det nu måste bli ett slut på översitteriet. Ändå vet alla att detta valflask inte är mycket värt i den koncensusanda som präglar det rikspolitiska beslutsfattandet.

Konsekvensen är att de svenskdominerade regioner som befinner sig utanför ringväg tre marginaliseras i samhällsutvecklingen.

Österbotten är ett framgångslandskap

Hur går det här ihop med att det svenskdominerade landskapet Österbotten i dag är en av Finlands allra främsta framgångsregioner, sett till bruttonationalprodukt och exportvärde?

Svaret är givet - kombinationen är långt ifrån lyckad. På sikt kan den här utvecklingen bli ett allvarligt hot mot den regionala välfärden.

För att österbottningarna ska kunna behålla och utveckla sina företag och den kommunala skattebasen borde den samhälleliga

infrastrukturen som landsvägar, flygtrafik, hamnar och båttrafik i själva verket befinna sig på toppnivå och under ständig utveckling. Utbildningen måste vara den bästa tänkbara, likaså social- och hälso- och sjukvården.

Det sista är särskilt viktigt med tanke på att det exportinriktade näringslivet är beroende av ett kontinuerligt inflöde av ny arbetskraft. Eftersom tillgången på inhemsk arbetskraft är begränsad kommer det framöver att till stor del handla om invandrad arbetskraft.

Många av de österbottniska exportföretagen är globala koncerner med verksamhet i ett otal länder. Företagen expanderar i de länder där incitamenten är goda och där det finns tillgång på yrkesfolk.

All denna yrkeskompetens kan varken hållas kvar i Österbotten eller lockas till Österbotten från utlandet utan en fullgod samhällsservice. Och den servicen kan självfallet inte fixas fram i det fall den politiska beslutsmakten över centrala funktioner som landska-

pets social- och hälsovård glider över till Åbo.

Risk finns för att utbildningen på andra och tredje stadiet så småningom centraliseras på samma sätt. Det kan bli ödesdigert för ett samhälle som hittills har upplevt ett ekonomiskt och socialt välstånd som en följd av att invånarna i området i fråga har haft makt över sina egna, samhällseliga grundfunktioner.

Med andra ord står hela det svenskdominerade landskapet Österbottens framtid starkt på spel i den centraliseringspolitik som Finlands regeringar har ägnat sig åt under de senaste åren. Samma gäller andra perifera delar av det vi kallar Svenskfinland.

Och eftersom svenska Österbotten är ett av Svenskfinlands allra viktigaste områden och ett av SFP:s starkaste väljardistrikt handlar den här debatten tillika också om SFP:s framtid. Om Österbotten och andra vitala delar av det vi kallar Svenskfinland förtvinar ekonomiskt påverkas självklart också partiet.

Till alla lycka har vi en stark grundlag i Finland. Under de senaste åren har det många gånger visat sig att grundlagen utgör den allra starkaste garantin mot en marginalisering av den finlandssvenska minoriteten och dess bosättningsområden i Finland.

Det här kunde SFP beakta lite tydligare i sin intressebevakning. Partiet kunde i högre utsträckning än hittills utnyttja sina egna nätverk för att vaska fram expertutlåtanden som kan vara till hjälp i grundlagstolkningar.

Hittills har denna uppgift i huvudsak skötts av Svenska Finlands folkting.

SFP gasar medan det SFP-dominerande Folktinget bromsar. Praktiskt på ett sätt, men inte särskilt trovärdigt.

Resonemanget ovan visar alltså att Svenskfinland inte på något sätt kan sägas stå på sidan av samhällsomvandlingen. Med tanke på att skötsamma kommuner med friska invånare ser ut att bli straffade i den nya vårdfinansierings- och statsandelsmodellen kan den

finlandssvenska kustregionen tvärtom bli ett av de områden som blöder mest i strukturomvandlingen.

Den inre splittringen blir inte mindre av att också många andra finlandssvenska intressebevakare är integrerade delar av de nationella politiska krafter som splittrar och härskar. De svenska socialdemokraterna i Finland är en del av rikspartiet SDP som kör sina egna intressen, Centerns svenska avdelning har aldrig drivit Svenskfinlands ärenden medan de svenska Kristdemokraterna är en liten droppe i ett stort finskt sammanhang.

Finlandssvensk strategi saknas

Att finlandssvenskarna har haft svårt att få fram någon form av gemensam samhällsstrategi är ingen hemlighet. Initiativen dyker upp då och då, men de tenderar alltid att rinna ut i sanden.

Till exempel har det inför EU:s nya strukturfondsperiod 2014-2020 förekommit en diskussion om att finlandssvenskarna borde åstadkomma en gemensam koordinering av EU-projekt.

Till saken hör att strukturfonder har ändrat karaktär under årens lopp och att det skulle förutsätta helt nya grepp från finlandssvenskarnas sida. Den största förändringen är att projekt under den nuvarande perioden bygger på finansiering från flera olika fonder.

Nytt är också att EU-projekten har blivit större och att de numera kräver en helt annan likviditet än tidigare. Det missgynnar små, regionala projekt. Klarar vi på svenskt håll inte av koordineringen och strategiplaneringen blir de svenskdominerade EU-projekten i Finland utkonkurrerade av finskspråkiga, resursstarkare projekt.

Då Vasabladet rapporterade om dessa diskussioner på hösten 2013 talades det om att finlandssvenskarna med hjälp av en bättre samordning kunde få loss mellan 12 och 18 miljoner euro av Fin-

lands totala EU-kvot från dessa nämnda fonder.

De drivande aktörerna i denna diskussion, däribland Peter Backa, Jessica Lerche och SFP:s EU-parlamentariker Nils Torvalds specialmedarbetare Elisabet Rantschukoff har hoppats på att projektkoordineringen och den finlandssvenska intressebevakningen gentemot EU kunde samordnas i någon form av semiofficiellt organ liknande det kymriska organet i Wales.

Men liksom allt annat verkar också den här idén ha runnit ut i sanden - allt som en följd av en finlandssvensk oförmåga till strategisk koordinering.

Filosofie doktor Maria Hirvi-Ijäs konstaterade nyligen i en Magma-utredning att det även saknas en kulturpolitisk strategi för Svenskfinland. Själv anser hon att Svenska Finlands folkting borde ta sig an uppgiften.

Tanken är god, inte minst med tanke på att Folktinget är det enda något så när allfinlandssvenska, demokratiskt förankrade och of-

fentligt finansierade organ vi har. Men från tjänstemannahåll inom Folktinget fick Hirvi-Ijäs initiativ kalla handen redan samma dag det publicerades.

Slutsatsen är alltså klar: Svenskfinland har en massa aktörer som alla drar åt olika håll, men ingen kommandobrygga som ens vill försöka sig på en koordinering av åtgärderna.

Finlandssvenskarna har av någon outgrundlig anledning alltid haft svårt att samlas sig kring en gemensam strategi. Förmodligen handlar det delvis om att finlandssvenskheten är bara en av många identitetsfaktorer hos de svensktalande i Finland.

Vissa kallar det bristande språkgruppslojalitet. Hur som helst – fenomenet i sig ger inte finlandssvenskarna särskilt goda odds för att hålla de svenska regionerna intakta och livskraftiga under det starka strukturella trycket.

Svenskfinland borde alldeles nödvändigt ha tillgång till någon ny typ av motkraft som både enar och mobiliserar.

Digitaliseringen är en möjlighet

Få tänker på att det kanske redan finns ett frö till en sådan kraft. Uppkomsten av de sociala medierna och digitaliseringen av det finlandssvenska massmedieutbudet har gett oss en helt ny och hittills underutnyttjad potential för den finlandssvenska samhällsdebatten.

Ännu för 10-15 år sedan höjdes oroade röster för att de finlandssvenska regionerna glider från varandra. Var och en av de finlandssvenska papperstidningarna fokuserade på sin egen lokala verklighet med några pressklipp som enda gemensamma arena.

De finlandssvenska ledarskribenterna har heller inte på senare år haft någon större vilja att diskutera med varandra, via ledarspalterna eller på någon form av gemensam arena eller plattform.

Svenska YLE och dess debattarenor av typ ”Slaget efter tolv” och ”OBS” har länge varit det enda sammanhållande kittet i Svenskfin-

land. Men i och med internets och de sociala mediernas tillkomst har varken Svenska YLE eller någon av dagstidningarna längre monopol på den finlandssvenska debatten.

Internet har medfört någon av en big bang-effekt. I dag är de finlandssvenska

massmediala betalmu- rarna, i den mån sådana över huvud taget finns, det enda kvarvarande hindret för en allfinlands- svensk sam- hållsdebatt som spränger alla tidigare ramar i och med att den också inkluderar utflyttade och folk på resa.

En text som sätts ut på någon av de finlandssvenska webbsidorna kan läsas parallellt i Korsnäs i svenska Österbotten och Marseille i södra Frankrike. Det betyder i klartext att vi aldrig någonsin

tidigare har haft så bra möjlighet att mobilisera människor kring en given idé.

I Svenskfinland verkar vi hittills inte riktigt ha förstått vidden av denna sociala revolution och vad den kan innebära för svenskans

och de finlandssvenska kustregioner- nas framtid.

Några exempel från utlandet:

Det som i början av 2000-talet i massmedia gick under namnet "Den arabiska vå-

ren" var en serie protestyttringar som spreds som ringar på vattnet via internet. Med webbens hjälp kunde människor med samma typ av föresatser plötsligt etablera kontakt med varandra.

På samma sätt var också "Oc- cupy Wall Street" i New York en global proteströrelse i akt och me-

» Svenska YLE och dess deba- tarenor av typ "Slaget efter tolv" och "OBS" har länge varit det enda sammanhållande kittet i Svenskfin- land. Men i och med internets och de sociala mediernas tillkomst har varken Svenska YLE eller någon av dagstidningarna längre monopol på den finlandssvenska debatten.«

ning att rikta strålkastarna på de ekonomiska klyftorna och girigheten i samhället. Utan internet hade gatuprotesten förblivit en lokal händelse, men nu lyckades ockupationen skapa svallvågor som rörde sig över hela världen.

Aktionen Occupy Wall Street är heller inte slut och avförd från dagordningen, den pågår fortfarande i form av debatter på nätet. Så småningom kommer aktionen att få effekt, likt en droppe som urholkar stenen.

Etablerade mediebolag och etablerade politiska partier har än så länge inte tillägnat sig konsten att hämta kraft ur den här typen av nya folkrörelser. Men högst antagligen är det i denna kontext som det nya Svenskfinland ser dagens ljus.

Detta nya Svenskfinland kommer inte att vara bundet till ett geografiskt territorium på samma sätt som den gamla varianten. Just därför förutsätter det nya Svenskfinland också andra politiska strukturer än de nuvarande, nationella partierna.

Vi talar då om någon form av nya demokratiska institutioner med sociokulturell förmåga att ta ansvar för samhällsförändring. Hur dessa nya folkrörelser kommer att se ut och vilka uttryck de kommer att ta är svårt att förutspå, men det går inte att ta miste på att vi just nu står mitt uppe i något som kommer att bli ett regimskifte.

Det gamla samhället och dess konstellationer av makteliter och -auktoriteter bryts just nu ner, bit för bit, medan det nya samhället föds fram ur ruinerna. Högst antagligen kommer de nya demokratiska krafterna att vara betydligt mer lyhörda för gräsrotsnivån än de nuvarande toppstyrda partierna.

EU har ett legitimitetsproblem

Det går heller inte att ta miste på att Europeiska unionen är en del av det samhälle som befinner sig i nedbrytning. EU har finansiella problem, ytterst

orsakade av att vissa av medlemsländerna inte har skött de förpliktelser en gemensam valuta skulle ha förutsatt.

EU har också ett stort legitimitetsproblem sedan det uppdagades att EU-kommissionsbasen Jean-Claude Junckers hemland Luxemburg har skött sig på globala företags aggressiva skatteplanering. Vi har alltså ett globalt affärsliv som för närvarande spelar ut nationella skattesystem mot varandra och därför lyckas sko sig utan att behöva bidra med särskilt mycket skatt till de nationella ekonomierna.

Bristande transparens präglar också mycket annat inom den europeiska unionen. Den har bidragit till att etablerade politiska partier inom EU på senare år har förlorat en del makt till nya populistiska rörelser.

Därmed är det ju inte bara EU som har legitimitetsproblem. Problemet gäller i högsta grad också etablerade politiska partier som bär upp unionen och som under de senaste 30 åren successivt har gett

ifrån sig makten över samhällsutvecklingen.

Europas medelklass har haft en förhållandevis blygsam reallöneutveckling under de senaste årtiondena samtidigt som lönerna inom samhällets toppskikt har drivits upp. Att inkomstklyftorna i de 34 OECD-länderna nu är de största på 30 år har gett näring åt politikerföraktet bland den folkgrupp som individmässigt är den största och därmed i demokratisk mening den mäktigaste.

I dag är det ännu marknaden som styr, på marknadens egna villkor. Också Finland och Sverige finns i dag med på den färskna OECD-lista över länder som har haft de snabbast växande inkomstskillnaderna.

Enligt rapporten har de sväljande inkomstskillnaderna stått i vägen för ekonomisk tillväxt, framför allt genom att den tilltagande ojämlikheten har dränerat länderna på utbildning och kompetens. De som har det sämst ställt i samhället har inte vilja eller förmåga att utbilda sina barn på

samma sätt som de rika.

Eftersom legitimitetsproblemet, de ökande samhällsklyftorna och det enorma penningsvinnet till skatteparadis successivt har underminerat de nordiska samhällenas möjlighet att finansiera sina högt uppskattade välfärdssystem är den här samhällsdebatten i högsta grad relevant för oss i Norden.

Var ska då de nya samhällslösningarna sökas, rent generellt?

Självstyre ger framgång

Jo, den som tittar på dagens Europa märker snabbt att vissa områden är mer välbärgade än andra. Katalonien i östra Spanien med Barcelona som huvudfäste är ett sådant område medan Sydtyrolen i norra Italien är ett annat.

Gemensamt för dessa båda områden är att de har provinsiellt självstyre och att de är flerspråkiga. Det är ingen tillfällighet att de självstyrda, flerspråkiga områdena i regel har bättre ekonomi än moderlandet.

Här finns initiativkraft, entreprenörsanda och möjligheten att forma samhället enligt regionens egna behov. Hos oss kan liknande framgångar ses på Åland. I själva verket är ju den autonomi som Sydtyrolen tillämpar utarbetad enligt åländsk modell.

Svenskfinland har inte haft något regionalt självstyre, men däremot har de svensk- och tvåspråkiga kommunerna via den kommunala självstyrelsen under lång tid haft en möjlighet till ett starkt självbestämmande, som i sin tur har haft följder för samhällsekonomin.

Den kommunala självstyrelsen har med andra ord hittills varit ett viktigt trumfkort för Svenskfinland. Förmodligen det allra viktigaste.

Det är i ett nötskal orsaken till att vi helt enkelt inte har råd att offra det finlandssvenska självbestämmandet på de centraliserande strukturreformernas altare. Den finlandssvenska, politiska intressebevakare som är redo att låta så ske är definitivt ute i ogjort väder och kommer därför i kommande nationella val att tappa i samhälls-

inflytande.

Parallellt med allt detta kan vi märka att invånarna i de nordiska länderna har en stark värdegemenskap som medborgarna gärna vill bygga vidare på. Mycket tyder därför på att det nya Svenskfinland framöver hittas i någon form av nordisk kontext.

Alla inser vad det här innebär för svenskan som språk. Den svenska som i dag talas i Finland har chans att bli huvudspråk i någon form av ett samnordiskt samhälle.

Nordiska integreringen är redan i gång

Om detta framtida samhälle tar sig uttryck i form av en nordisk förbundsstat i statsvetaren Gunnar Wetterbergs anda återstår att se. Den parlamentariska grupp som hösten 2014 lämnade in ett initiativ till Nordiska rådet om en vidareutveckling av den wetterbergiska visionen är i alla fall på rätt spår.

På något sätt är det sympto-

matiskt att Christina Gestrin är den enda SFP-parlamentarikern som har sitt namn på detta viktiga initiativ i Nordiska rådet. Som ordförande för Svenska Finlands folkting har hon kört en annan och språkpolitiskt lite tuffare linje än de övriga SFP-kollegerna i riksdagen då det gäller strukturreformerna.

Utvecklingen mot ett samnordiskt samhälle har i princip redan pågått under en längre tid, även om de konkreta formerna inte har fått någon större uppmärksamhet. Världens första samnordiska stad, Torneå-Haparanda, förverkligades i praktiken redan för några år sedan då de båda gränstäderna utvecklade ett gemensamt handelscentrum.

Också Vasa och Umeå är i all tysthet på god väg att skapa ett gemensamt, samnordiskt samhälle. Städerna har redan en samägd hamn, och om planerna går i lås kommer vi framöver att få se samarbete över riksgränserna inom många andra samhällsområden.

Den nya Kvarkenfärjan har

potential att bli både symbol och flytande marknadsförare för en ny nordisk och energinriktad samaktivitet som kan sprida sig som ringar på vattnet.

Vasas och hela Österbottens energi- och hållbarhetskluster har framtiden för sig, i synnerhet om man lyckas få

rikssvenska universitet och forskarsamfund med i samma båt.

Förhoppningsvis kommer företrädare för både Vasa och Umeå småningom underfund med att resultatet blir bäst om de involverar varsitt landskap i den samhälleliga integreringen. Landskapen Österbotten och Västerbotten borde på sikt knytas ihop till en enda funktionell helhet.

En sådan gemensam framtid underlättas av att de båda landskapen redan i dag är ekonomiskt framgångsrika och att de tillsammans står för ett betydande export- och förädlingsvärde. Med andra ord finns det potential till yt-

terligare tillväxt och välstånd i det fall befolkningen på ömse sidor om Kvarken inser värdet av att odla den gemensamma potentialen.

Landskapen Österbotten och Västerbotten borde på sikt knytas ihop till en enda funktionell helhet.

Alla inser att en sådan utveckling inte kan åstadkommas utan ett starkt lokalt och regionalt självbestämmande och en politisk

enighet och initiativkraft som sträcker sig över språk-, kultur- och riksgränser.

Kan en sådan enighet åstadkommas?

Vi behöver en debattarena

Svaret är troligtvis. Att den här samhällsutvecklingen redan är i gång i form av en gräsrotsaktivitet är ett incitament för att den folkliga rörelsen och visionen med tiden kommer att växa i styrka och intensitet.

Tidigare i denna text nämndes att digitaliseringen har gett oss

helt nya verktyg att bilda nordisk opinion på ett helt annat sätt än tidigare. Samtidigt är det givet att de etablerade massmediekoncernerna befinner sig i kris som en följd av svårigheterna med att få intäkter från de nya digitala kanalerna.

Det här innebär ett hot mot den enormt viktiga, finlandssvenska samhällsdebatten som i sig utgör en förutsättning för en samhälls-omdaning på ett sätt som gynnar svenskan och finlandssvenskarna. I princip är det alltså i detta sammanhang som de finlandssvenska fonderna har en av sina kulturpolitiskt allra största utmaningar.

I den mån samhällsdialogen på svenska i Finland inte kan finansieras på kommersiella grunder inom den finlandssvenska medievärlden måste dess existens garanteras via fondfinansiering. Just därför borde berörda aktörer börja tänka på någon form av gemensam digital arena för finlandssvensk samhällsdebatt.

Behovet av en fristående, digital debattarena vore också motiverad

som en följd av att både YLE och de finlandssvenska tidningshusen hittills har föredragit anonyma kommentarer under sina webbartiklar. En sådan policy omöjliggör en seriös och konstruktiv debatt om viktiga framtidsfrågor.

I och med att papperstidningarna har förlorat terräng och de finlandssvenska mediehusen föredrar anonym webbdebatt har den väsentliga, finlandssvenska samhällsdebatten flyttat ut och fragmentiserats i det vida fält som de olika sociala medierna bildar.

Nackdelen med det arrangemanget är att var och en då debatterar inom en förhållandevis snäv krets av så kallade vänner. Debatten tar ofta avstamp i webbpublicerade artiklar, men hittills har det finlandssvenska samfundet inte lyckats erbjuda en enda digital plattform för en konstruktiv, bred och samlande samhällsdialog på svenska i Finland.

Det är i denna uppgift som en finansiellt stark, finlandssvensk organisation av typ Svenska folkskolans vänner kunde få en helt

ny och oerhört viktig, folkbildande roll.

Den nya, digitala debattarenan borde ha ekonomiska resurser att beställa sakkunnigartiklar från samhällsvetare och forskare inom olika områden samtidigt som den kunde vara öppen för en spontan-dialog mellan namngivna, identifierade debattörer. Önskvärt är också att arenan på sätt eller annat knyts till någon form av demokratiskt förankrad, icke-partipolitisk instans som tar sig an en koordinerande, strategisk funktion för både Svenskfinland och Norden.

Vi talar då om en folkaktion av något slag, en "Occupy Wall Street" på svenska. Det här för att åstadkomma den samlade, breda och mobiliserande kraft som finlandssvenskarna nu behöver som motkraft till rikspolitiska centraliseringsaktiviteter.

På senare tid har en ideell folk-tankesmedja vid namn Yggdrasil etablerat sig. Den har genomfört ett antal undersökningar på nordisk grund och är därför också en resurs och partner att räkna med i

detta framtida strategiarbete.

Ett starkare, samnordiskt samhälle är ett sätt att dels stärka det egna nordiska välfärdssamhället, dels att stärka den nordiska rösten i EU (i den mån unionen över huvud taget överlever i den pågående samhällsförändringen). Svenskfinland som en kulturellt sammansvetsad del av ett nordiskt sammanhang är självklart den kraft som ska utgöra stiftinnaren i den utvecklingen.

Det här är en vision som inte tar avstamp från någon befolkningsmässig eller nationell, politisk urbanisering. Visionen kan och bör utvecklas av egen kraft och utgående från de berörda entreprenörernas och medborgarnas egna inneboende förutsättningar.

Samtidigt är det också genom att baxa in Finland i en djupare nordisk integration som ett politiskt parti som SFP har sin allra största potential till nya väljare. På senare tid har det publicerats många undersökningar som pekar på att det just nu finns en stor folklig beställning på ett sådant

politiskt initiativ.

I Norden finns redan flera typer av gränsöverskridande politiska rörelser och underströmmar som verkar för en nordisk union.

Vi ska inte splittra oss själva

Slovakienungrarna knöt näven i fickan då slovakiska politiker drog nya gränser rakt genom deras bosättningsområden. De blev utsatta för en splittrande politik.

Finlandssvenskarna låter alltför ofta en inre splittring, en bristande språkgruppslojalitet och en oförmåga till strategisk koordinering helt i onödan stå i vägen för en bättre framtid. Finlandssvenskarna har också hittills i alltför hög utsträckning och alltför länge blundat för att deras egna politiska intressebevakare inte fullgör de skyldigheter de har gentemot sina egna väljare.

Det är dags att genomföra någon form av restaurering av det

finlandssvenska samhället - eller kanske rättare sagt - de svenskdominerade samhällsfunktionerna i Finland. Makten tillkommer folket i en demokrati.

Den vägen kunde också finlandssvenskarna hjälpa sina finskspråkiga vänner till en ekonomisk tillväxt och ett större välstånd, speciellt i de regioner som tack vare sin flerspråkighet och sitt regionala självbestämmande har verktygen och de yttre förutsättningarna för en gynnsam framtid.

Tankesmedjan Magma's nya pamflettserie, som också publiceras digitalt på webben, har potential att bli ett av de första stegen i finlandssvenskarnas rakryggade marsch mot en egenhändigt utmejslad framtid.

Kenneth Myntti

Pamflettens författare Kenneth Myntti är politisk journalist på mediekoncernen HSS Media. Han var tidigare ledarskribent för Vasabladet och har sedan hösten 2011 fungerat som chef för Vasabladets och Österbottens Tidnings gemensamma samhällsredaktion.

Kenneth Myntti har medverkat med inlägget "Tvåspråkighetens olidliga lätthet" i antologin "Guld i strupen" som utkom i Sverige i december 2014. Han debuterade som författare år 2010 med boken "Svenskan på offensiven eller på intensiven" som beskriver hur svenskan på senare år har tappat terräng som ett samhällsbärande språk i Finland.

Myntti är född år 1961 och bosatt i Jakobstad.

TANKESMEDJAN MAGMA

Magma är en partipolitiskt obunden tankesmedja som strävar efter att identifiera, analysera och bilda opinion kring frågor med relevans för svenskan och tvåspråkigheten i Finland.

Med fokus på frågor som berör aktuella samhällsprocesser, minoriteter och mångfald genomför Magma utredningar, konsekvensbedömningar, opinionsmätningar och riskanalyser. Utredningarna presenteras i sin helhet på Magmas webbplats, www.magma.fi.

På Magmas webbplats finns också kolumner, artiklar och debatt. Magma ingår i de liberala europeiska tankesmedjornas nätverk ELF, European Liberal Forum.

AJATUSHAUTOMO MAGMA

Magma on puoluepolitiikasta riippumaton ajatushautomo. Magma tekee analyysjä ja tutkimuksia liittyen yhteiskunnan muutokseen, vähemmistöjen toimintamahdollisuuksiin ja kaksikielisyyden merkitykseen kansallisen identiteetin kannalta.

Kaikki tutkimukset esitellään ajatushautomon kotisivulla www.magma.fi, josta löytyy myös artikkeleita, kolumneja ja ajankohtaista keskustelua useilla kielillä.

Magma kuuluu liberaalien eurooppalaisten ajatushautomoiden verkostoon nimeltään ELF, European Liberal Forum.

De svenskspråkiga finländarna har haft ett ekonomiskt och socialt välstånd som en följd av att invånarna i svenskdominerade kommuner har haft makt över sina egna, samhälleliga grundfunktioner.

Men hur ser det ut i framtiden? Risk finns för att aktuella strukturreformer bidrar till att mer perifera områden i vårt land marginaliseras i den urbanpolitiska centrifugen.

Med andra ord behöver vi någon form av motkraft. Vi behöver en samlande, bred och mobiliserande drivkraft som motvikt till rikspolitiska centraliseringsaktiviteter.

